

Орієнтир для планування уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» за навчально-методичним комплектом Надії Бібік, Галини Бондарчук

Надія Бібік
Тетяна Павлова

Частина 1 (1-й семестр 48 год)

№	Тема уроку	Мета	Очікувані результати	Методичний коментар
1-2	Україна — мій край, моя Батьківщина	Розширити й уточнити уявлення дітей про країну проживання, формувати усвідомлення своєї приналежності до держави України, бажання пізнавати її; виховувати допитливість, патріотичні почуття; розвивати інтерес до пізнання історії свого краю; стимулювати бажання висловлювати свої почуття в спільній діяльності	цікавиться історією і культурою свого краю; накопичує відповідну інформацію	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження.</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • складання розповіді про свій край за зразком; • проведення інтерв'ю серед однокласників; • планування уявної подорожі Україною; створення листівки «Завітайте до України»; • рольова гра «Ми - екскурсоводи» • ведення «Щоденника спостережень»
3-4	Державні символи України	Узагальнити, доповнити й розширити уявлення учнів про державні символи України; формувати інтерес до пізнання історії свого краю, бажання колекціонувати враження від подорожей Україною; розвивати патріотичні почуття, шанобливе ставлення до символів держави	знає зміст основних символів держави (Гімн, Прапор, Герб, державна мова)	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах; моделювання способів поведінки в уявних ситуаціях; розв'язання пізнавальних завдань</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • краєзнавча розвідка; • мовленнєві вправи; • ознайомлення з різними способами зображення Державного Герба України; практичні вправлення; • виконання пошукового завдання «Сторінками Книги рекордів України»; • гра для знавців мови «Знайди слово в слові»

5-6	Правила життя в суспільстві	<p>Формувати уявлення учнів про необхідність дотримуватися правил життя в суспільстві, можливі наслідки і відповідальність за правопорушення; виховувати негативне ставлення до обману, фактів крадіжки, втечі з дому; формувати протидію непослуху, недотриманню даного слова тощо; аналізувати ситуації морального вибору</p>	<p>має уявлення про права та обов'язки: право на життя; рівноправність людей, право кожного на захист, любов і піклування; право на працю, захист, відпочинок; право на освіту;</p> <p>Наводить та оцінює приклади позитивного негативного ставлення до старших і молодших, знає про можливі правопорушення серед дітей;</p> <p>Наводить приклади відповідальності за скоені правопорушення</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах; моделювання способів поведінки в уявних ситуаціях; розв'язання пізнавальних завдань</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • рольова гра «Ми – громадяни»; • розігрування ситуацій морального вибору
7-8	Життя людини — найвища цінність	<p>Формувати і збагачувати уявлення учнів про життя як найвищу цінність; формувати ідеал людини, яку варто наслідувати; викликати інтерес до пізнавальної діяльності, спрямованої на пізнання людей</p>	<p>аргументує не-припустимість заподіяння будь-якої шкоди собі й іншим; пояснює можливості людини; значення знань, освіти, працевлібства в досягненні успіхів; пояснює, від чого залежить безпека вдома, в школі, в довкіллі</p>	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків;</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розв'язання ситуаційних завдань; • моделювання і розігрування ситуацій; • драматизація казки; • складання колективної розповіді; • спільне вироблення правил безпечної поведінки

9–10	Я та інші	<p>Розширювати та збагачувати уявлення про себе, свої можливості. Виховувати повагу до себе та інших. Захочувати позитивне ставлення до інших; вправляти у виявах культурної поведінки в громадських місцях</p>	<p>має уявлення про культуру взаємин людей у сім'ї, школі, на вулиці; наводить приклади такої поведінки, де виявляються ці риси; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей, розуміє необхідність культурної поведінки в громадських місцях (транспорті, музеї, бібліотеци, тощо)</p>	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Інсценізація ситуацій з твору; • Складання порад головному герою; • Придумування варіантів закінчення твору
11–12	Зовнішність людини. Акуратність	<p>Формувати потребу стежити за своїм зовнішнім виглядом; розвивати уміння самостійно дбати про акуратність</p>	<p>має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, здібності, характер)</p>	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опрацювання інструкції з акуратності; • добір життєвих ситуацій на задану тему

13-14	Планета Земля – наш дім у Всесвіті	Розширювати і збагачувати уявлення про планету Земля як середовище проживання людей і існування живих організмів; формувати уміння спостерігати, робити висновки про залежність між живими організмами і об'єктами неживої природи	має уявлення про Всесвіт і Сонячну систему; моделює Сонячну систему, сузір'я; обертання Землі; наводить приклади небесних тіл	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ведення спостереження за зоряним небом або уявна подорож картою зоряного неба; • Робота з Атласом «Я досліджую світ»
15-16	Сонячна система – частина Всесвіту	сформувати уявлення про Всесвіт, Сонячну систему і Сонце як її центр. Формувати науковий світогляд. Розвивати пізнавальний інтерес, уміння спостерігати, робити висновки; пояснювати зв'язки між явищами природи	має уявлення про Всесвіт і Сонячну систему; моделює Сонячну систему, сузір'я, обертання Землі	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; практичні вправлення</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виготовлення моделі нашої Галактики • Рольова гра «Ми – земляни» • Виготовлення моделі Сонячної системи • Робота з Атласом «Я досліджую світ»
17-18	Сонце – джерело світла і тепла на Землі	Формувати уявлення про Сонце як джерело світла і тепла на Землі; залежність життя рослин і тварин від сонячного світла і тепла; розвивати вміння визначати зв'язки в природі на основі власних спостережень;	роздовідає про вплив Сонця і Місяця на нашу планету	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків: як рослини передають енергію Сонця людям</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проведення дослідів; • Фіксування результатів спостережень у «Щоденнику спостережень»
19-20	Земля – планета Сонячної системи	Розвивати і розширювати уявлення про Землю як планету Сонячної системи; стимулювати інтерес до пізнання об'єктів з теми; формувати досвід спостережень; встановлення зв'язків і залежностей в природі як загально-навчального уміння	має уявлення про Всесвіт і Сонячну систему	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • збирання і обґрунтування доказів про форму Землі; • опрацювання покрокової інструкції проведення дослідів;

21-22	Місяць — природний супутник Землі	Формувати уявлення про Місяць як природний супутник Землі та його вплив на життя на Землі; ознайомити з досягненнями людства у досліженні Місяця; виховувати прагнення досліджувати навколошній світ.	розповідає про вплив Сонця і Місяця на нашу планету; розповідає про факти дослідження космосу людством, які зацікавили	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розв'язання пошукових завдань; • Опрацювання покрокової інструкції проведення дослідів
23-24	Рухи Землі і їх наслідки. Обертання Землі навколо своєї осі	Актуалізувати та розширити знання учнів про Землю як космічне тіло та її рухи в космічному просторі; підвиести учнів до розуміння наслідків рухів Землі, розвивати дослідницьку поведінку, вміння встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між явищами та процесами.	пояснюю, як рух нашої планети впливає на явища, що відбуваються у неживій і живій природі (зміни дня і ночі; нерівномірне нагрівання земної поверхні; колообіг води; сезонні зміни у природі); Моделює обертання Землі	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практична робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моделювання рухів Землі; встановлення причиново-наслідкових зв'язків • Моделювання квіткового годинника • Творче завдання: за допомогою яких органів чуття ми сприймаємо Сонце, Місяць, Землю
25-26	Рух Землі навколо Сонця. Теплові пояси	Актуалізувати та розширити знання учнів про Землю як космічне тіло та її рухи в космічному просторі; підвиести учнів до розуміння наслідків рухів Землі, розвивати дослідницьку поведінку, вміння встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між явищами та процесами.	пояснюю, як рух нашої планети впливає на явища, що відбуваються у неживій і живій природі (зміни дня і ночі; нерівномірне нагрівання земної поверхні; колообіг води; сезонні зміни у природі); моделює обертання Землі	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практична робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моделювання рухів Землі; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; • Опрацювання покрокової інструкції проведення дослідів

27-28-29	Орієнтування на місцевості	Формувати уявлення про способи орієнтування на місцевості та визначення напрямків, розвивати практично-пошукові вміння орієнтуватися за компасом; складати план місцевості; діяти за інструкцією, планом, зразком; удосконалювати вміння взаємодіяти в груповій діяльності	називає способи орієнтування на місцевості; визначає сторони горизонту по компасу; орієнтування на місцевості за допомогою компасу, Сонця і місцевих ознак; складання плану приміщення, орієнтування на місцевості	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • складання плану кімнати, пришкільні ділянки; • визначення сторін горизонту за допомогою Сонця; компаса; • ознайомлення з умовними знаками до плану місцевості; • розв'язання природничих задач
30-31-32	Способи зображення поверхні Землі: на глобусі та карті	Узагальнити й уточнити знання про форму Землі; про глобус як зменшену модель Землі; ознайомити із поняттями екватор, полюси, півкулі; виховувати бажання дізнатися більше про планету Земля	складання плану приміщення, орієнтування на місцевості, значення плану місцевості і карти	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах:</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення із зображенням суходолу та вод на карті; • розв'язання природничих задач

33- 34- 35- 36	Погода. Прогноз погоди	Упорядкувати і розвивати уявлення про зміни в природі, їх причини; заохочувати висловлювання самостійних суджень про зв'язки в природі, залежність впливу діяльності людей на зміни в природі; викликати інтерес до природоохоронної діяльності, спостережень в природі за погодою і її впливом на поведінку і діяльність людини	значення прогнозу погоди для людей і розповідає про його використання у власному житті; спостерігає і фіксує зміни елементів погоди (температуру повітря, вітру, хмарності, опадів); проводить спостереження за погодою, сезонними змінами; дізнається з різних джерел про методи передбачення погоди, народні прикмети про зміну погоди; застосовує знання для спостереження за погодою орієнтування на місцевості	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опрацювання малюнкової інструкції «Виготовлення барометра»; • опрацювання малюнкової інструкції «Виготовлення флюгера»; • опрацювання малюнкової інструкції «Виготовлення дощоміра»; • ведення «Щоденника спостережень»
37- 38- 39	Природні зони Землі	Упорядкувати пізнавальний досвід учнів щодо природних зон Землі, їх характеристик; стимулювати потребу в пізнанні різноманітності природних об'єктів, їх значення для екологічної рівноваги	робить висновок про різноманітність і цілісність природи Землі; описує і характеризує різноманітність природних об'єктів в природних зонах, доводить значення об'єктів природи для людини	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розпізнавання за знаками і символами природних зон на глобусі і фізичній карті; • Робота з Атласом і контурними картами «Я досліджую світ». Позначення природних зон світу на контурній карті • Творче завдання: складання розповіді «Як рослини пристосувалися до життя в пустелі?»

40-41-42-43-44-45	Материки Землі. Особливості природи материків	Ознайомити із поняттям «материки»; їх назвами, зображенням на фізичній карті; формувати уявлення про різноманітність природи материків; стимулювати потребу пізнавати природу материків	називає материки; знаходить і показує на картах материки, океани та інші об'єкти відповідно до навчального завдання; розповідає про різноманітність природи материків, мешканців океанів	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота з Атласом і контурними картами. • Творче завдання: Створення візитівки одного з материків»
46-47-48	Океани Землі. Особливості природи океанів	Ознайомити із поняттям «океани», їх розміщенням на карті півкуль і глобусі; виховувати бережливе ставлення до природи; формувати уявлення про різноманітність природи океанів; стимулювати потребу пізнавати природу океанів	називає океани; знаходить і показує на картах материки, океани та інші об'єкти відповідно до навчального завдання; розповідає про різноманітність природи материків, мешканців океанів	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • позначення на контурній карті океанів; • творче завдання: уявна подорож по одному з океанів

Орієнтир для планування уроків з освітньої галузі «Дизайн і технології» за навчально-методичним комплектом Надії Бібік, Галини Бондарчук

*Надія Бібік
Галина Бондарчук*

№	Тема уроку	Мета	Очікувані результати	Методичний коментар
1-2	Людина. Техніка. Технології	Розвивати й розширювати уявлення про техніку, її значення в житті людини; викликати інтерес до історії винаходів; навчати користуватися матеріалами й інструментами; вправляти в безпечному користуванні побутовими приладами. Вчити розрізняти види техніки (транспорт, побутова техніка), їх застосування на практиці; з'ясувати значення техніки в житті людей; стимулювати пошукову діяльність у зображені різними способами макетів техніки; формувати уміння використовувати технології обробки матеріалів	досліджує історію розвитку техніки; розрізняє ручні знаряддя праці, механізми і машини, автоматичні пристрої; добирає матеріали та інструменти для виготовлення макету об'єкта техніки; використовує інструменти й пристосування, дотримуючись безпечних прийомів і норм санітарії;	Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; Практичний блок: • Вправляння у самостійному безпечному користуванні побутовими приладами
3-4-5	Світ професій. Знаряддя праці. Проект-дослідження «Професії»	Продовжити знайомити з професіями, що належать до різних сфер життедіяльності людини; вчити розрізняти предмети праці; розвивати вміння встановлювати зв'язки між професіями людей і значенням результатів їхньої праці; стимулювати бажання планувати вибір професії; визначити знання, необхідні для втілення задуму. Формувати уявлення про знаряддя праці, їх функцію в виробничих процесах; продовжити ознайомлення з історією винаходів машин і механізмів; розвивати вміння самостійно добирати приладдя для виконання певного виду роботи; дотримуватись послідовності виконання роботи; застосовувати самооцінку	розрізняє ручні знаряддя праці, механізми і машини, автоматичні пристрої; розрізняє предмети праці, основні види діяльності за професіями різних сфер життедіяльності; аналізує, синтезує та використовує інформацію з різних джерел;	Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності Моделювання уявних ситуацій виробничого процесу Практичний блок: • встановлення відповідностей між професіями людей і результатами їхньої праці • встановлення причиново-наслідкових зв'язків у суспільстві

6-7-8-	Проектуємо. Моделюємо. Виготовляємо	<p>Розвивати вміння розрізняти види техніки; визначати розміри освітнього об'єкта; аналізувати моделі (аналоги), подібні до обраного об'єкта моделювання; поглиблювати практичні навички класифікації кольорів, матеріалів, їх поєднання; оформлення і опис виробу</p>	<p>визначає розміри освітнього об'єкта – макета транспортного засобу (автомобіль, автобус, літак, корабель тощо), будинку тощо;</p> <p>використовує цифрові пристрої, креслярські інструменти, лінійку побудові розгортки макета транспортного засобу, будинку тощо; виготовляє макет вибраного транспортного засобу або будинку класифікує і використовує кольори за властивостями: тон, насиченість, світлість; експериментує з поєднанням кольорів; матеріалів; комбінує, передставляє, замінює, оформляє, уdosконалює дизайн і конструкцію виробу виготовляє виріб із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності : процес створення виробу Розв'язання пізнавальних завдань проблемно-пошукового характеру на розрізнення видів техніки Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ознайомлення з умовними позначеннями. Які використовують у кресленні; ● Практичне вправлення дослідницьких умінь «Вчимось поєднувати кольори»; ● Моделювання та конструювання виробу за шаблоном; ● Презентація досягнень та реклама
9-10-11	Твое робоче місце	<p>Привчати до безпечної використання інструментів і матеріалів під час виконання технологічних операцій обробки різних матеріалів; учити застосовувати набутий досвід в змінених ситуаціях; оцінювати алгоритм дій в спільній діяльності</p>	<p>організовує власну діяльність з виготовлення виробу індивідуально або в групі; дотримується правил спільної роботи в групах;</p> <p>використовує інструменти й пристосування, дотримуючись безпечних прийомів і норм санітарії;</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності: дослідження походження інструментів (ножиці)</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Закріплення правил безпечної роботи з інструментами і пристроями

12- 13- 14	Працюємо з папером. Проект «Рамочка для фото з картону»	<p>Ознайомити учнів з історією виникнення та властивостями паперу, його видами; виховувати бережливе ставлення до речей, єщадливе використання виробів із паперу; формувати вміння виготовляти вироби із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів (витинанка, лозоплетіння, вишивка, шиття, плетіння, мозаїка, комбінована аплікація, оригамі, ниткографіка, скрапбукинг); формувати вміння раціонально використовувати матеріали для виготовлення виробів</p>	<p>добирає матеріали та інструменти для виготовлення макету об'єкта техніки; аналізує, синтезує та використовує інформацію з різних джерел; виготовляє виріб із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів (витинанка, лозоплетіння, вишивка, шиття, плетіння, мозаїка, комбінована аплікація, оригамі, ниткографіка, скрапбукинг тощо); виготовляє виріб з картону, шпону, фольги, дроту тощо; використовує матеріали вторинної переробки для виготовлення нових виробів</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності. Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дослідження властивостей картону, газетного та писального паперу; • Моделювання та конструювання виробу за шаблоном з дотриманням технологічних операцій (покрокове виконання проекту)
15- 16- 17	Працюємо з металом. Проект «Ялинкова прикраса – віночок із дроту з бархатистим ворсом»	<p>Продовження теми й мети попереднього уроку. Викликати інтерес до пошуку пізнавальної інформації з різних джерел. Демонструвати різні способи моделювання виробу; вправляти в уміння діяти згідно плану; дотримуватись інструкцій щодо технологічних операцій</p>	<p>добирає матеріали та інструменти для виготовлення макету об'єкта техніки; аналізує, синтезує та використовує інформацію з різних джерел; виготовляє виріб із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів (витинанка, лозоплетіння, вишивка, шиття, плетіння, мозаїка, комбінована аплікація, оригамі, ниткографіка, скрапбукинг тощо); виготовляє виріб з картону, шпону, фольги, дроту тощо; використовує матеріали вторинної переробки для виготовлення нових виробів</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності. Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розв'язання природничої задачі; • Проведення дослідження зразків фольги; • Моделювання та конструювання виробу за шаблоном з дотриманням технологічних операцій (покрокова інструкція)

Орієнтир для планування уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» за навчально-методичним комплектом Надії Бібік, Галини Бондарчук

*Надія Бібік
Галина Бондарчук*

Частина 2

№	Тема уроку	Мета	Очікувані результати	Методичний коментар
49-50	У кожному куточку світу свої традиції і звичаї	Викликати інтерес до інформації про інші країни і народи, їхні культури і звичаї; виховувати толерантне ставлення до культур, думок, традицій інших народів	має уявлення про необхідність толерантного ставлення до різноманітності культур, звичаїв народів; виявляє інтерес і повагу до різних культур і звичаїв; цікавиться іншими країнами, країнами сусідами;	<p>Поєднання пізнавальної, дослідницької, ігрової діяльності; моделювання уявних ситуацій; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виконання творчого завдання «Хто приносить подарунки на зимові свята в різних країнах світу?» • Складання колективної розповіді «Шкільні звичаї»
51-52-53	Календар народних свят українців. Проект-дослідження «Народні свята в Україні»	Розширити та уточнити уявлення про традиції у ставленні українців до природи; виховувати шану до досвіду збереження природи, бажання долучитися до відзначення народних свят, до природоохоронних заходів	знає традиції, що відображують ставлення українців до природи; виявляє повагу до досвіду українського народу у збереженні природи	<p>Поєднання пізнавальної, дослідницької, ігрової діяльності; моделювання уявних ситуацій; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання календаря народних свят українців, пов'язаних з явищами природи • Драматизація вірша • Опрацювання плану виконання проекту «Народні свята в Україні»

54-55	Правила гостинності	Формувати етичні навички; виховувати культуру поведінки в громадських місцях; вправляти в уміння поводитись в ситуаціях, що потребують застосування правил культурної поведінки	має уявлення про культуру взаємин людей у сім'ї, школі, на вулиці; наводить приклади такої поведінки, де виявляються ці вирішує конфліктні ситуації мирним шляхом; пояснює необхідність виробляти в собі такі риси; вживає доречно слова етикету; встановлює зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей, розуміє необхідність культурної поведінки в громадських місцях (транспорті, музеї, бібліотеки, тощо); уміє поводитися в гостях; знає правила гостинності;	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спільне вироблення правил поведінки за столом • Розігрування ситуацій етичного змісту; • Ситуації морального вибору • Читання оповідання в ролях
56-57	Поспішайте робити добро	Формувати бажання бути добрим, подільчивим; стимулювати бажання помічати, оцінювати вияви позитивних рис поведінки; перевинувати в перевагах добрих вчинків; з'ясувати зміст понять «доброта», «милосердя», «співчутливість»	розуміє значення добрих взаємин, їх перевагу над конфліктами, сутність доброзичливості, милосердя, поступливості, наполегливості, відповідальності	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проведення інтерв'ю серед однокласників на задану тему; • складання колажу добрих справ; • планування і проведення акцій добродійності

58-59	Неповторність кожної людини	<p>Розвивати інтерес до пізнання людини в ставленні до інших; учити розпізнавати вияви характеру, оцінювати поведінку в життєвих ситуаціях з погляду її значення для інших; заохочувати вияви толерантного ставлення</p>	<p>має уявлення про неповторність кожної людини (зовнішність, поведінка, характер)</p>	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мовленнєві вправлення етичного змісту; • Презентація результатів дослідження походження імені • Рольова гра «Мої уподобання» • Складання розповіді «Я – це Я»
60-61	Складові успіху. Плани на майбутнє	<p>Формувати поняття про успіх; спрямовувати учнів на вироблення якостей характеру, які необхідні для досягнення успіху (працьовитість, наполегливість, зібраність, звичка контролювати себе); формувати в учнів уявлення, що праця є першоосновою успіху; стимулювати прагнення до переборення перешкод.</p> <p>Розширити поняття про Україну як спільноту гідних, працьовитих, талановитих людей; формувати пізнавальний досвід, способи ефективної пізнавальної праці; ознайомити учнів з іменами відомих українців, які змінили світ на краще, прославили Україну; формувати пошукові та дослідницькі вміння; виховувати патріотичні почуття</p>	<p>пояснює можливості людини; значення знань, освіти, працевлюбства в досягненні успіхів і спілкуванні виявляє патріотичні почуття і прагнення знати більше про досягнення українців у різних галузях</p>	<p>Поєднання пізнавальної, дослідницької, ігрової діяльності; моделювання уявних ситуацій; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ведення обліку часу щодо доцільності його використання; • Моделювання уявних ситуацій на основі твору; • Застосування елементів самоаналізу • Обмін інформацією з життєвого досвіду • Розбір ситуацій за ілюстраціями • Опрацювання пам'ятки «Секрети успіху на уроці»

62-63-64-65	Безпека вдома, у школі, у довкіллі	Формувати уявлення про вплив поведінки на здоров'я і безпеку вдома, в школі, в довкіллі; вчити застосовувати правила безпечної поведінки на практиці; даматись усвідомлення необхідності дотримуватись правил у різних ситуаціях, що містять ризики для життя і здоров'я	пояснюю, від чого залежить безпека вдома, в школі, в довкіллі; описує можливі ризики поведінки	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в парах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення павутинки залежностей «Я та інші» • Як вберегти себе та інших людей від хвороб; • Розігрування ситуацій вибору безпечної поведінки • Обговорення правил безпечної поведінки • Рольова гра «Ми – пішоходи. Ми знаємо дорожні знаки» • Дослідження: як учні класу виконують вказівки дорожніх знаків • Взаємна перевірка «Упізнай дорожній знак»
66-67	Права та обов'язки	Формувати уявлення про права і обов'язки громадянина; на конкретних прикладах роз'яснити їх зміст і значення	має уявлення про права та обов'язки; право на життя; рівноправність людей, право кожного на захист, любов і піклування; право на працю, захист, відпочинок; право на освіту;	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах; моделювання способів поведінки в уявних ситуаціях; розв'язання пізнавальних завдань</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моделювання правил; • Діалогічна взаємодія • Опрацювання ситуацій морального вибору «Від чого варто відмовитись, якщо запропонують?» • Пошукове завдання «До кого можна звернутися по допомогу» • Рольова гра

68-69	Гроші. Планування бюджету. Правила заощадження	Формувати початки фінансової грамотності. Ознайомити з грошовими одиницями, історією банкнот; на практиці з'ясувати значення економного ставлення до витрат в сім'ї	розмірковує, як правильно розпоряджатися кишеневими грошима	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження, встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах; моделювання способів поведінки в уявних ситуаціях; розв'язання пізнавальних завдань</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опрацювання змісту понять «товар» і «послуга» • Складання бюджета родини • Рольові ігри • Складання правил заощадження
70-71	Україна на карті Європи і світу	Накопичувати факти належності України до Європи; викликати інтерес до розташування України на карті світу; її природні особливості; виховувати патріотичні почуття; вправляти вміння працювати з картою	показує на карті України і називає місцевість свого проживання	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах; моделювання способів поведінки в уявних ситуаціях; розв'язання пізнавальних завдань</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота з контурною картою • Пошук інформації до рубрики «Що в Україні най-най»

72-73-74	Форми земної поверхні України	<p>Опрацювати зміст понять з теми «Форми поверхні: рівнини, гори, пагорби, яри»; вчити застосовувати одержані уявлення в практичній діяльності (моделювання форм земної поверхні). Обговорення правил безпечної поведінки під час природних лих (землетрусів, повені)</p>	<p>розпізнає: рівнини, гори, пагорби, яри; моделює зміни земної поверхні, правила поведінки під час землетрусів, повені</p>	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опрацювання понять «низовини», «височини» • Моделювання форм земної поверхні • Складання правил безпечної поведінки • Створення макета місцевості • Робота з контурною картою • Творче завдання: Складання розповіді про одну з форм земної поверхні
75-76-77	Водойми України	<p>Формування уявлень про природні ресурси України, їх значення для діяльності людей; продовжувати формувати уміння встановлювати зв'язки в природі; розрізняти водойми (озера, річка, море); застосовувати одержані знання в ситуаціях, пов'язаних із рідним краєм, розвивати уміння аналізувати об'єкти природи своєї місцевості; дбати про безпеку на водоймах своєї місцевості</p>	<p>називає природні ресурси України (водні, ґрунтові, корисні копалини, рослинні і тваринні) і пояснює їх значення; розповідає про найважливіші природні об'єкти України, своєї місцевості; наводить приклади водойм своєї місцевості та їхні назви; правила поведінки під час землетрусів, повені; називає природні ресурси України (водні, ґрунтові, корисні копалини, рослинні і тваринні) і пояснює їх значення для громадян нашої держави; розповідає про найважливіші природні об'єкти України, своєї місцевості; наводить приклади водойм своєї місцевості та їхні назви;</p>	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота з контурною картою • Складання правил безпечної поведінки • Краєзнавча розвідка «Водойми моєї місцевості» • Розв'язання природничих задач • Творче завдання: складання розповіді про одну з річок України за планом

78-79	Природні зони України. Зона мішаних і широколистяних лісів	<p>Формувати поняття «природна зона»; особливості тваринного і рослинного світу; закріплювати вміння користуватися картою; аналізувати зв'язки в природних угрупованнях; пояснювати залежність між умовами природної зони і живими організмами; працею людей; виховувати дослідницький підхід до вивчення природи</p>	<p>наводить приклади і описує природні угруповання своєї місцевості за планом (назва угруповання, рослини і тварини угруповання, зв'язки між ними, значення угруповання для людини); розпізнає і називає рослини, тварин, гриби своєї місцевості (по 3-4 представники), моделює зв'язки між ними; пояснює залежність між умовами природної зони та її мешканцями, особливостями праці і побуту людей, які в ній проживають; спостерігає сезонні явища у природі своєї місцевості, характеризує зміни в неживій і живій природі та в діяльності людей, які при цьому відбуваються; аналізує зв'язки в природних угрупованнях (організмів між собою, організмів із неживою природою); складає ланцюги житлення;</p>	<p>Поєднання пізнавальної, дослідницької, ігрової діяльності; моделювання уявних ситуацій; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ознайомлення з рослинним і тваринним світом зони мішаних і широколистих лісів України; ● Робота з контурною картою ● Моделювання зв'язків у природі ● Розв'язання природничих задач ● Визначення ознак, за якими тварини пристосувалися до зміни пір року; добувати корм
-------	--	---	---	--

80-81	Природні зони України. Лісостеп. Степ.	<p>Формувати уявлення про зону степів, їх розташування на території України; найхарактерніші ознаки пристосування рослин і тварин до природних умов степів; формувати вміння використовувати карту природних зон як джерело нових знань і встановлення закономірних зв'язків в природних угрупованнях організмів між собою; описувати природну зону в певній послідовності за планом; аргументувати відповіді прикладами</p>	<p>наводить приклади і описує природні угруповання своєї місцевості за планом (назва угруповання, рослини і тварини угруповання, зв'язки між ними, значення угруповання для людини); розпізнає і називає рослини, тварин, гриби своєї місцевості (по 3-4 представники), моделює зв'язки між ними; пояснює залежність між умовами природної зони та її мешканцями, особливостями праці і побуту людей, які в ній проживають; спостерігає сезонні явища у природі своєї місцевості, характеризує зміни в неживій і живій природі та в діяльності людей, які при цьому відбуваються; аналізує зв'язки в природних угрупованнях (організмів між собою, організмів із неживою природою); складає ланцюги живлення;</p>	<p>Поєднання пізнавальної, дослідницької, ігрової діяльності; моделювання уявних ситуацій; робота в групах</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практичний блок: • Ознайомлення з рослинним і тваринним світом зони лісостепу і степу України • Робота з контурною картою • Моделювання зв'язків у природі • Розв'язання природничих задач • Розв'язання завдання на встановлення причиново-наслідкових зв'язків: «Чому не буде фруктів, овочів, меду, якщо загинуть бджоли?»
-------	--	--	---	---

82-83	Природні зони України. Українські Карпати	<p>Конкретизувати вивчені загальні закономірності на прикладі Карпатських гір; формувати вміння розпізнавати і називати види рослин і тварин; вчити аргументувати на прикладах зв'язки між умовами, які склалися в Карпатських горах, і особливостями організмів, які тут проживають, зв'язки в природних угрупованнях; навчати ілюструвати свої думки на схемах, моделях; виховувати потребу пізнавати природу</p>	<p>наводить приклади і описує природні угруповання своєї місцевості за планом (назва угруповання, рослини і тварини угруповання, зв'язки між ними, значення угруповання для людини); розпізнає і називає рослини, тварин, гриби своєї місцевості (по 3-4 представники), моделює зв'язки між ними; пояснює залежність між умовами природної зони та її мешканцями, особливостями праці і побуту людей, які в ній проживають; спостерігає сезонні явища у природі своєї місцевості, характеризує зміни в неживій і живій природі та в діяльності людей, які при цьому відбуваються; аналізує зв'язки в природних угрупованнях (організмів між собою, організмів із неживою природою); складає ланцюги житлення;</p>	<p>Поєднання пізнавальної, дослідницької, ігрової діяльності; моделювання уявних ситуацій; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з рослинним і тваринним світом Українських Карпат • Робота з контурною картою • Розв'язання природничих задач • Моделювання зв'язків у природі
-------	---	---	---	--

84-85	Природні зони України. Кримські гори	<p>Продовжити ознайомлення з природними зонами України; формувати уявлення про природні умови, рослини і тварини Кримських гір, зв'язки між ними та причини змін; про відмінності між рослинним і тваринним світом Кримських гір і Карпат та причини, що їх зумовлюють; формувати вміння міркувати за аналогією; конкретизувати висновки прикладами; виховувати естетичне сприйняття природи</p>	<p>наводить приклади і описує природні угруповання своєї місцевості за планом (назва угруповання, рослини і тварини угруповання, зв'язки між ними, значення угруповання для людини); розпізнає і називає рослини, тварин, гриби своєї місцевості (по 3-4 представники), моделює зв'язки між ними;</p> <p>пояснює залежність між умовами природної зони та її мешканцями, особливостями праці і побуту людей, які в ній проживають; спостерігає сезонні явища у природі своєї місцевості, характеризує зміни в неживій і живій природі та в діяльності людей, які при цьому відбуваються; аналізує зв'язки в природних угрупованнях (організмів між собою, організмів із неживою природою); складає ланцюги живлення;</p>	<p>Поєднання пізнавальної, дослідницької, ігрової діяльності; моделювання уявних ситуацій; робота в групах</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практичний блок: • Ознайомлення з рослинним і тваринним світом Кримських гір • Робота з контурною картою • Розв'язання природничих задач • Моделювання зв'язків у природі
-------	--------------------------------------	--	--	--

86-87-88	Твій рідний край на карті України	Формувати уявлення про розташування рідного краю на території України, розвивати вміння користуватися картою; про зумовленість господарської діяльності від наявності корисних копалин	Показує на карті України і називає місцевість свого проживання; розповідає про найважливіші природні об'єкти своєї місцевості; усвідомлює відповідальність за стан природи у місцевій громаді; розповідає про природні об'єкти своєї місцевості, їх значення для людей. Використовує набуті знання для встановлення зв'язків між живою і неживою природою, працею людей	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; практичні вправлення</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Краєзнавча розвідка • Спостереження за погодою. Робота зі «Щоденником спостережень»
89-90	Корисні копалини в рідному краї	Формувати уявлення про види корисних копалин, їх походження і використання в діяльності людей; учити розпізнавати корисні копалини, описувати їх властивості; виховувати потребу пізнати природні об'єкти, способи їх збереження і раціонального використання; заохочувати до розв'язання дослідницьких завдань	характеризує значення 2-3 видів корисних копалин для економіки нашої країни; природну зону України за планом; мешканців природного угруповання, їхні зв'язки між собою і неживою природою	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з властивостями корисних копалин • Розподіл корисних копалин за галузями використання • Робота з контурною картою • Колекціонування зразків корисних копалин свого краю • Пошукове завдання: якими способами добувають корисні копалини в місцевості, де ти живеш • Розв'язання природничих задач

91-92	Природні угрупо-вання рідного краю. Проект-дослідження «Природне угруповання рідного краю»	Узагальнити одержані знання про природні угруповання, тренувати вміння використовувати їх в наявних ситуаціях для характеристики зв'язків в природі, умовами природної зони і її мешканцями на прикладах спостережень; реалізувати одержані знання в самостійній пошуковій діяльності за виробленим планом; стимулювати взаємодію учнів в проектній діяльності	наводить приклади і описує природні угруповання своєї місцевості за планом (назва угруповання, рослини і тварини угруповання, зв'язки між ними, значення угруповання для людини); розпізнає і називає рослини, тварин, гриби своєї місцевості (по 3-4 представники), моделює зв'язки між ними; пояснює залежність між умовами природної зони та її мешканцями, особливостями праці і побуту людей, які в ній проживають; спостерігає сезонні явища у природі своєї місцевості, характеризує зміни в неживій і живій природі та в діяльності людей, які при цьому відбуваються; аналізує зв'язки в природних угрупованнях (організмів між собою, організмів із неживою природою); складає ланцюги житлення;	<p>Поєднання пізнавальної, ігрової і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опрацювання понять: «організми-виробники», «організми-споживачі», «організми-перетворювачі» • Опрацювання схеми «Колообіг речокин у природі» • проект-дослідження «Природне угруповання моєї місцевості»
93-94	Рослинництво в рідному краї	Формувати уявлення про рослинництво як важливу галузь господарської діяльності; розвивати вміння розпізнати і називати найпоширеніші рослини, які вирощують у рідному краї	роповідає про вирощування рослин, догляд за свійськими тваринами; здійснює пошук інформації про розвиток техніки і технологій, обговорює безпечне й доцільне використання знань про природу, матеріали, технології;	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опрацювання поняття «технічні культури» • Робота з картою • Пошукова діяльність • Краєзнавча розвідка • Робота за планом

95-96	Тваринництво в рідному краї	<p>Формувати уявлення про тваринництво як галузь господарської діяльності; про свійських тварин, яких розводять у рідному краї; стимулювати пошукову діяльність щодо пошуку інформації з різних джерел про технології ведення тваринництва; продовжувати формування стандартів безпечної поведінки в різних ситуаціях</p>	<p>розвідає про догляд за свійськими тваринами; здійснює пошук інформації про розвиток техніки і технологій, обговорює безпечне й доцільне використання знань про природу, матеріали, технології;</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота з картою • Пошукова діяльність • Краєзнавча розвідка • Робота за планом
97-98-99	Господарська діяльність у твоєму краї	<p>Узагальнити уявлення про господарську діяльність в рідному краї, про професії людей, зайнятих в різних галузях господарства; зацікавити професіями, пов'язаними з пізнанням природи; стимулювати уміння пояснювати зв'язки між людьми різних професій; висловлювати оцінні судження про значення господарської діяльності рідного краю</p>	<p>має уявлення про машини і механізми (транспортні засоби, побутові прилади тощо); пояснює, як властивості матеріалів зумовлюють їх використання; спостерігає за роботою машин, побутових приладів; дотримується основних правил безпечної користування електроенергією, побутовими пристроями і приладами (праска, електрична чи газова плита, та ін); розвідає про вирощування рослин, догляд за свійськими тваринами; про винаходи людства і професії, пов'язані з пізнанням природи, її використанням і збереженням (фізик, шахтар, інженер, природозахисник та інші); здійснює пошук інформації про розвиток техніки і технологій, обговорює безпечне й доцільне використання знань про природу, матеріали, технології;</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спостереження в довкіллі\ • Розв'язання завдань пошукового характеру

100-101	Таємниці географічних назв	Викликати інтерес до дослідницької діяльності; пізнання історії, походження назв	виявляє повагу до досвіду українського народу у збереженні природи	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків;</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Виконання пошукового завдання «Які слова «заховались» у назвах українських міст» ● Складання колективної розповіді «Походження географічних назв нашого краю»
102-103	Культурна спадщина народу	Упорядкувати і збагатити уявлення учнів про культурну спадщину народу; спрямувати інтерес до пізнання історії, бажання підтримувати духовну спадщину народу в історичних пошукових розвідках; потребу в досягненні результату пошукової роботи, виховувати спостережливість, бажання висловлювати власні судження; зосередитись на правилах поведінки під час урочистих подій, у спілкуванні з об'єктами культурної спадщини	має уявлення і виявляє практично турботу про своє оточення, про довкілля та культурну спадщину;	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Краєзнавча розвідка «Пам'ятки моого краю»

104-105	<p>Земля – спільний дім для всіх людей.</p> <p>Охорона природи в Україні.</p> <p>Проект дослідження «Екологічний календар»</p>	<p>Продовжувати формувати уявлення про необхідність охорони природи, про екологічні проблеми, причини їх виникнення; про відповідальність кожного за стан довкілля; стимулювати висловлювання власних суджень про факти негативного впливу людини на природу; виховувати потребу охороняти природу; переконувати в необхідності власної участі в природоохоронній діяльності</p>	<p>називає екологічні проблеми планети; джерела забруднення природи; наводить приклади природоохоронних заходів; природоохоронних територій; пояснює наслідки забруднення водойм, повітря, ґрунтів, знищенню лісів та іншої небезпеки, що спричиняє діяльністю людини; виявляє самостійно/у групі факти забруднення довкілля, пропонує обґрунтовує власні ідеї щодо способів зменшення негативного впливу людини на природу і відповідально діє задля цього; дізнається про екологічні проблеми від інших людей, із ЗМІ та інших джерел, аналізує цю інформацію, обговорює способи її вирішення; аналізує та оцінює свій внесок у збереження довкілля; ситуації повсякденного життя, пов'язані з використанням води, електроенергії, тепла; долучається до організації і проведення природоохоронних заходів; відповідально ставиться до обговорення проблем природи, ухвалення рішень щодо поводження у природі без заподіяння їй шкоди</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розроблення плану природоохоронного заходу • складання правил дбайливого ставлення до природи • ситуації морального вибору екологічного змісту • створення контейнеру для збору паперу • виконання проекту-дослідження «Екологічний календар»
---------	--	--	--	---

**Орієнтир для планування уроків з освітньої галузі «Дизайн і технології»
за навчально-методичним комплектом Надії Бібік, Галини Бондарчук**

*Надія Бібік
Галина Бондарчук*

Частина 2

№	Тема уроку	Мета	Очікувані результати	Навчальна діяльність
18- 19- 20	Працюємо з тканиною. Проект «М'яка іграшка ведмедик Тедді»	Закріпити вміння працювати з матеріалами й інструментами; удосконалювати практичні навички роботи з тканиною з урахуванням властивостей різного виду тканин; розвивати практичні навички догляду за виробами з тканини, обговорити правила догляду з опорою на умовні позначки на етикетці; формувати естетичні смаки, оцінне ставлення до виробів, бажання виготовляти подарунки, робити приеме іншим, даруючи речі, виготовлені своїми руками; стимулювати уміння взаємодія з іншими в практичній діяльності	добирає матеріали та інструменти для виготовлення макету об'єкта техніки; виготовляє виріб із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів контролює та удосконалює технологію виготовлення виробу; використовує інструменти й пристосування, дотримуючись безпечних прийомів і норм санітарії; оцінює і обґруntовує цінність виконаних проектів; описує процес створення виробу, естетичні й технічні рішення; охоче робить подарунки, допомагає іншим;	Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах Практичний блок: <ul style="list-style-type: none"> • Творче завдання: який шлях проходить бавовна від рослини до тканини? • Дослідження зразків бавовняної, лляної, вовняної і шовкової тканин • Визначення лицьового і виворотного боків тканини • Ознайомлення з умовними позначеннями на етикетці особливостей догляду за речами • Покрокове виконання проекту «М'яка іграшка ведмедик Тедді»
21- 22- 23	Працюємо з деревиною. Проект «Підставка для олівців з паличок для морозива»	Узагальнити уявлення про властивості деревини, її використання з різною метою; розвивати пошукові дослідницькі вміння під час обстеження деревини; акцентувати увагу на необхідності бережливого ставлення до використання деревинних матеріалів; удосконалювати вміння добирати матеріали й інструменти для створення виробу, оформлення його з естетичного погляду; сприяти груповій діяльності на основі взаємного погодження плану роботи, оцінювання результату; викликати інтерес до різних технологій обробки деревини, їх призначення	Досліджує властивості зразків деревинних матеріалів добирає матеріали та інструменти для виготовлення макету об'єкта техніки; виготовляє виріб із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів контролює та удосконалює технологію виготовлення виробу; використовує інструменти й пристосування, дотримуючись безпечних прийомів і норм санітарії; оцінює і обґруntовує цінність виконаних проектів; описує процес створення виробу, естетичні й технічні рішення; охоче робить подарунки, допомагає іншим	Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах Практичний блок: <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з основними властивостями деревини; • Творче завдання: складання розповіді за малюнками «Як людина використовує деревину» • Проведення дослідів на порівняння властивостей картону і деревини • Покрокове виконання проекту «Підставка для олівців з паличок для морозива»

24- 25- 26	Народні промисли України	<p>Узагальнити уявлення про народні промисли в Україні, їх види; розвивати вміння описувати продукцію, що виготовляють народні майстри; розпізнавати вироби найвідоміших народних промислів України; аналізувати матеріали й інструменти, якими користуються майстри; застосовувати способи предметно-перетворюальної діяльності на практиці; викликати позитивне емоційно-ціннісне ставлення до виробів декоративно-ужиткового мистецтва</p>	<p>досліджує традиційні і сучасні технології декоративно-ужиткового мистецтва; аналізує, синтезує та використовує інформацію з різних джерел; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до привабливих видів декоративно-ужиткового мистецтва;</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності; спостереження; моделювання уявних ситуацій; встановлення причиново-наслідкових зв'язків; робота в групах Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з найвідомішими народними промислами України (опішнянська та косівська кераміка, кролевецькі ткани рушники, петриківський розпис, писанкарство) та їх осередками; • Завдання-дослідження: «Які матеріали використовують майстри для виготовлення виробів» • Уявна подорож до музею народного декоративного мистецтва
27- 28- 29	Вишивка	<p>Виховувати ціннісне ставлення до традицій українського народу до вишивки як виду декоративно-ужиткового мистецтва; викликати інтерес до колекціонування інформації про види народного мистецтва, майстрів своєї справи; розвивати патріотичні почуття, бажання долучатись до шанування витворів народного мистецтва</p>	<p>досліджує традиційні і сучасні технології декоративно-ужиткового мистецтва; аналізує, синтезує та використовує інформацію з різних джерел; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до привабливих видів декоративно-ужиткового мистецтва; вибирає і виготовляє виріб декоративно-ужиткового мистецтва; використовує інструменти й пристосування, дотримуючись безпечних прийомів і норм санітарії;</p>	<p>Поєднання пізнавальної і дослідницької діяльності Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дослідження символів вишивки і їх значення (вишиванка, рушник)

30-31-32	Виши-ваємо хрести-ком. Проект «Vi-шивка хрести-ком «Яблу-ко»	Формувати узагальнені способи (алгоритми) виготовлення виробу з дотриманням безпечних прийомів ручної праці та економного використання матеріалів	виготовляє виріб із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів; контролює та удосконалює технологію виготовлення виробу; використовує інструменти й пристосування, дотримуючись безпечних прийомів і норм санітарії	<p>Виготовлення виробу за визначеною послідовністю</p> <p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення із особливостями вишивки хрестиком; • Опрацювання покрокової схеми вишивання хрестиком • Покрокове виконання проекту «Viшивка хрестиком «Яблуко» <p>Дослідження походження будь-якого виробу за планом</p>
33-34-35	Твої безпечні канікули влітку	Систематизувати й узагальнити уявлення про цінність здоров'я; розвивати прагнення дбати про своє здоров'я, дотримуватись правил безпечної поведінки в довкіллі; тренувати способи безпечної поведінки на конкретних прикладах	Пояснює правила безпечної поведінки на вулиці, у парку, вдома	<p>Практичний блок:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спільна оцінка зображеніх ситуацій: які з них безпечні, а які - небезпечні